

100 שנה להכרזת: "היום הזה הוא ראש השנה לדא"ח"

- לקט קצר מביאורי הרבי מלך המשיח שליט"א לאגרת הרבי הרש"ב נ"ע -

לדא"ח אשר הנחילנו אבותינו הק' זצוקלה"ה נ"ע זי"ע והיא היא תורת הבעל-שם-טוב ז"ל.

זה היום תחלת מעשיך, שלימות הכוונה האמיתית בבריאת האדם עלי ארץ, להמשיך גילוי אור פנימיות תורתנו הקדושה, אשר נמשך ביום הזה בבחינת המשכה כללית על כללות השנה, ועלינו להעיר לבבנו ביום הזה בבחינת חפץ ורצון פנימי ועצמי באמיתת נקודת לבבינו, שיאיר נפשנו באור פנימיות תורתו ית'.

ממעמקים קראתיך הוי', להמשיך בחינת עומק ופנימיות תורת הוי' ומצות הוי' מבחינת פנימיות ועצמיות אור-אין-סוף ברוך-הוא שיאיר בפנימיות נפשינו, אשר כל עצמותינו (ר"ל כל מציאותינו, העצם וההתפשטות כו') יהיו אליו ית' לבד, לגרש מאתנו כל מדה רעה ומגונה מהמדות הטבעיים כ"א כל עשיותינו ועניינינו (הן בעבודה היינו תפלה ותורה ומצוות, והן בענייני העולם המוכרחים לקיום הגוף) יהיו בכוונה אמיתית לשם שמים אשר חפץ ה' כו', והשי"ת אב הרחמים ירחם עלינו וינחנו בדרך הטובה

לקונטרס ומעין): "הידיעה מקבלת אגרת הקודש ואשר בה מדובר אודות פרשת החג וענינו, הגביה רוח כל . . . ובתשוקה גדולה חיכו לשעה שיקראו את האגרת, כי לא הראיתיה אף להמשגיח על דא"ח".

למחרת, לאחר מנחה והדלקת-נרות, הגיע הרבי הריי"צ לאולם הגדול של הישיבה, וציווה שכל התלמידים ישבו במקומותיהם וילמדו דא"ח. כשעה וחצי למדו דא"ח, כאשר באולם הלימודים נוכחים האורחים וצוות ההנהלה בראשות הרבי הריי"צ, ישובים ליד שולחן מיוחד. לאחר סדר הלימוד התפללו קבלת שבת ותפילת ערבית.

לאחר התפילה עלה הרבי הריי"צ אל בימת המשגיחים, ועמו שני המשגיחים של נגלה ושל דא"ח. כל הנמצאים באולם נעמדו והרבי הריי"צ החל להקריא את המכתב מילה במלה. וזה נוסח המכתב:

בני שיי' תתאספו ביי"ט כסלו הבע"ל הלומדים, וראשיהם ומוריהם ומשגיחיהם ותשמחו בשמחת החג, אשר פדה בשלום נפשינו ואור וחיות נפשינו ניתן לנו, וקרוב הדבר אשר היום הזה הוא ראש השנה

ב חודש כסלו שנת תרס"ב נסע הרבי הרש"ב למוסקבה במסגרת עסקנותו הציבורית, והיה חשש כבד כי הוא יאריך את שהותו עד לאחר י"ט כסלו. הידיעה הזאת הסבה צער רב לחסידים היות ושנה קודם לכן גם לא היה הרבי הרש"ב בביתו בליובאוויטש, וכולם קיוו שההתוועדות בשנה זו תהיה גם תמורה לשנה שעברה.

הרבי הרש"ב לא שכח את צאן מרעיתו, וכאשר היה ברור כי ביי"ט כסלו הוא לא ישהה עם קהל החסידים בליובאוויטש - שלח אגרת-קודש מיוחדת לקהל החסידים, שכתבה בטי"ז כסלו, בה הוא מבאר את פרשת החג הקדוש.

המכתב הגיע אל הרבי הריי"צ ביום חמישי בשעה שמונה וחצי בלילה, וכעבור שעה הגיע הרבי הריי"צ לאולם הישיבה והודיע במעמד כל צוות הנהלת הישיבה והאורחים החשובים, כי המכתב יקרא ברבים בסעודת חג הגאולה שתתקיים בליל-שבת.

הידיעה על המכתב הפיחה רוח חיים בתלמידי התמימים והאורחים החשובים. וכך מתאר זאת הרבי הריי"צ ברשימותיו (במבוא

והישרה ישר יחזו פנימו כו'.

יום ב' ט"ו סיון תשנ"א
היום המצוי, וצדקה וחסד, ונאמרו וקראו בשמחה רבה, אך רבה הלאה
ועתה וזאת וזאת ועתה נאמן את, וקראו בבכי, אך היום הגדול הוא רב אלא אשר נתקן
אבותינו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
הכינוש האמיתי בהכרח הולך על אלה והמשל גילוי, אולי נמנעו מן אשר צדקה
היום הזה בהתאמה בלתי על שאלת הפנה, ועלמך ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
אולי נמנעו מן אשר צדקה ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
נתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
כה שיש בן נמנעו מן אשר צדקה ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
אלוהי אלהי אברהם ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
נתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
אמיתית אלם שיש את חתן ה' נ"א, והמשל את הרחמים ירחם עלינו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
והישרה ישר יחזו פנימו כו' (לנו נ)

מכתב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב משנת תרס"ב

היינום ונעמם דרייסיק יאחר וזו די ישיבה תוספי
תמימים אכן ליובאנוניש האם זוכה ביועץ צד א התנלות אור חרש
א פהג פון חוד כ"ק אמר"ר הרה"ק וצוקללה"ה נכנס ז"ע וזאם
ואם אונז וזאם דער יום טוב פון י"ם כסלו איז

העתקה
כ"ה יום ר' ט"ו כסלו תרס"ב לפ"ק פאסקווא
היום הזה הוא ראש השנה לדא"ח אשר הנהלנו אבותנו
חק' וצוקללה"ה נ"ע ז"ע וחיא היא תורת הבעש"ט ז"ל
זה היום חללת מעשיך שלמות הכוונה האמיתית ככריאה
האדם עלי ארץ לחסידך גילוי אור פנימיות תורתנו הקדושה אשר נמשך
ביום הזה ככתי' המסכה כללית על כללית השנה ועלינו להעיר לכבירו
ביום הזה ככתי' חפץ ורצון פנימי נעבד באמיתות נקדחת לכבירו סגור
תורתו ית'.

מעמקים קראתיך הוי' לחסידך כתי' עומק פנימיות
תורת הוי' ופצת הוי' פנימיות ועצמות אור"ם כ"ה שיאר
כפנימיות נפשינו אשר כל עצלתנו ר"ל כל מציוותינו וחסד
והחפשות כו' יתנו אל"ן ית' לבד בנפש פאחנו כל מדה רעה ומבגנת
חפלות הטבעיים כי אם כל עשיותינו וענינינו / חן בעבודת הוי'ינו
תפלה תורה ומוצת וזן בעניני עולם המוכרחים לקיום תבונה / תורת
ככוונה אמיתית לטעם שמים אשר חפץ ר' כו' והש"ת את הרחמים ירחם
עלינו ויחינו בדרך הסובה והישרה ישר יחזו פנימו כו'.

המכתב, כפי שפורסם בשיחת כ"ק אדמו"ר (לקו"ד ח"ד), חלקו בכתי"ק הרבי הרי"צ

יום כסלו... הכתב אשר קרה ואלו וזאת וזאת וזאת
נתן אלהי היום הזה הוא ראש השנה לדא"ח אשר הנהלנו אבותנו
אבותינו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו ונתקן לנו
זה היום חללת מעשיך שלמות הכוונה האמיתית ככריאה
האדם עלי ארץ לחסידך גילוי אור פנימיות תורתנו הקדושה אשר נמשך
ביום הזה ככתי' המסכה כללית על כללית השנה ועלינו להעיר לכבירו
ביום הזה ככתי' חפץ ורצון פנימי נעבד באמיתות נקדחת לכבירו סגור
תורתו ית'.

מעמקים קראתיך הוי' לחסידך כתי' עומק פנימיות
תורת הוי' ופצת הוי' פנימיות ועצמות אור"ם כ"ה שיאר
כפנימיות נפשינו אשר כל עצלתנו ר"ל כל מציוותינו וחסד
והחפשות כו' יתנו אל"ן ית' לבד בנפש פאחנו כל מדה רעה ומבגנת
חפלות הטבעיים כי אם כל עשיותינו וענינינו / חן בעבודת הוי'ינו
תפלה תורה ומוצת וזן בעניני עולם המוכרחים לקיום תבונה / תורת
ככוונה אמיתית לטעם שמים אשר חפץ ר' כו' והש"ת את הרחמים ירחם
עלינו ויחינו בדרך הסובה והישרה ישר יחזו פנימו כו'.

המכתב בכתי"ק כ"ק אדמו"ר מלך המשיח. נדפס בתחילת 'היום יום'

למעשה, דוקא בהתוועדות זו, שנערכה ללא השתתפותו של הרבי הרש"ב, זכו החסידים לגילוי אור נעלה ביותר בדמות מכתבו של הרבי הרש"ב, בו נתגלה לחסידים לראשונה כי יום י"ט בכסלו הוא "ראש השנה לחסידות".

[הרבי הריי"צ עצמו ידע על כך כבר משנת תרנ"ו, שאז אמר לו הרבי הרש"ב על י"ט כסלו "שקרוב להיות ראש-השנה"; ואמר הרבי הריי"צ שאביו התבטא "קרוב" – רק משום שלא רצה להעמיד על עצמו. ואכן, כאשר הרבי הריי"צ העתיק את נוסח המכתב – בשיחת כ"ק אדמו"ר – השמיט את המילים "קרוב הדבר". גם בלוח "היום-יום" בתחילתו, הובא העתק מכתב הרבי הרש"ב, בהשמטת מילים אלו].

מאז הגילוי הגדול בחודש כסלו תרס"ב, החלו חסידים לכנות את י"ט כסלו בשם "ראש-השנה" לחסידות, ובשנים מאוחרות יותר (כנראה מאז הוצאת לוח "היום-יום"), נקבע הנוסח המסורתי ל"י"ט כסלו: "גוט יום-טוב. לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו". גם לוח היום-יום מתחיל ומסתיים ב"י"ט כסלו. את הסיבה לכך כותב הרבי הריי"צ בזה הלשון: "על יסוד אגרת הקודש של הוד אאמו"ר אודות חג החגים שהוא ראש-השנה לתורת חסידות חב"ד". אגב, בצילום כתי"ק של "היום-יום" ניתן להבחין בבירור כי הרבי מלך המשיח חתם את החוברת בברכת "גוט יום טוב", והרבי הריי"צ הוסיף בכתב יד קודשו "לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות".

ההכרזה בתרס"ב קשורה להולדת משיח צדקנו

בידבר מלכותי לפרשת וישלח תשנ"ב, מצייין הרבי שליט"א את הזמן שעבר מאז נכתבה אגרת הרבי הרש"ב נ"ע, ומקשרו לשנת התשעים להולדתו. וכך נכתב שם בהערה 106:

ובשנה זו מלאו תשעים שנה להכרזה ש"ט כסלו הוא ראש השנה לתורת החסידות (ט"ז כסלו תרס"ב – תשנ"ב), שמאז ניתוסף "שטורעם" מיוחד בהפצת המעיינות חוצה ע"י "חיילי בית דוד"

החסידות: כ"ק אדמו"ר הרש"ב כתב באגרת "זה היום תחלת מעשיך, שלימות הכוונה האמיתית בבריאת האדם עלי ארץ, להמשיך גילוי אור פנימיות תורתנו הקדושה, אשר נמשך ביום הזה בבחינת המשכה כללית על כללות השנה" – ולכן, דוקא בשנת תרס"ב, בה נולד כ"ק אד"ש מה"מ, שהוא הנשיא של דור השביעי המוביל את הבריאה לשלימותה בהמשכת עיקר שכינה בתחתונים – דוקא אז נתגלה שי"ט כסלו הוא ר"ה לתורת החסידות.

ולהעיר, שהפרש הימים בין י"ד כסלו, יום הנישואין של הרבי לבין י"ט כסלו – הוא בדיוק כמספר הימים שבין יום הראשון דבריאת העולם ועד יום השישי, יום בריאת אדם-הראשון – ראש-השנה!].

ט"ז כסלו – התקרבות הלבנה אל החמה

גם תאריך כתיבת המכתב התבאר ב"דבר מלכותי הזה. בו מבאר הרבי את העילוי שחג הגאולה חל בחלקו השני של החודש, בימים שאור הירח פוחת והולך. ותאריך כתיבת האגרת הוא ביום ט"ז כסלו, יום הראשון בו אור הירח פוחת והולך. ובסמוך להערה 63, בשייכות לקביעות דחג הגאולה בתשנ"ב (וכהקביעות דשנה זו), מבאר הרבי:

הקביעות היא ביום השלישי שמתברך מיום השבת שחל בט"ז כסלו שבו מתחילה התקרבות הלבנה אל החמה להיות כמותה. . . שהוא ענין החיבור דעליון ותחתון. . . שנעשים מציאות אחת.

ועל-פי-זה יומתק שהגילוי שי"ט כסלו הוא "ראש השנה לחסידות" הוא במכתב שתאריך כתיבתו בט"ז כסלו.

"אור וחיות נפשנו ניתן לנו"

בשיחת י"ט כסלו תשט"ז ביאר הרבי שליט"א את המשפט הזה שבמכתב הרבי הרש"ב (הביאור במלואו בילקוטי שיחות' כרך ב ע' 463 ואילך):

ב"חיות" גופא ישנן שני עניינים: (א) אור הנפש, (ב) חיות הנפש. ישנה חיות שהיא לפי אופן הגוף ומתחלקת באברי הגוף, וישנה חיות שאין בה התחלקות, בדוגמת אור פשוט. גם בחיות שבמעשה המצוות ישנם שני העניינים האלו: החיות מכך שהקב"ה ציוה לקיים בכלל את המצוות, והחיות שישנה בכל מצוה פרטית, לפי המשכות המיוחדות לה

שיחה זו, בטעם הדבר שדוקא בשנת תרס"ב זכינו לגילוי הדבר שי"ט כסלו הוא ראש-השנה לתורת החסידות:

מבואר בחסידות הטעם לכך שראש-השנה אינו ביום בריאת העולם (כ"ה אלול) אלא ביום השישי למעשה בראשית, ביום בראש אדם-הראשון – כי אדם-הראשון הוא תכלית ומטרת הבריאה, ולכן ר"ה הוא דוקא ביום בריאת האדם.

וכך גם בנוגע לראש-השנה של תורת

שלוחמים "מלחמת בית דוד" ומנצחים את אלה "אשר חרפו עקבות משיחך" (כדברי כ"ק אדנ"ע בהשיחה הידועה) – כפי שכבר נעשה בשלימות בסיומה של שנת הפ"ט שמסיימים מזמור פ"ט (בגימט' פדה) בתהלים באופן ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", ועתה נמצאים בשנת הצד"ק, הקשורה עם ביאת משיח צדקנו ובנין ביהמ"ק השלישי, כסיום ותותם מזמור צד"ק...

לימים ידרשו חשובי המשפיעים על יסוד

(ויש הבדלים בין מצוות מדאורייתא למצוות מדרבנן).
וזה כוונת המכתב, שחסידות פועלת בשני ענייני החיות בקיום המצוות.

“אור וחיות נפשנו ניתן לנו”

במאמר ד"ה "זה היום תחלת מעשיך" תשד"מ, ביאר הרבי שהיינו גילוי פנימיות הנפש הנמשך על-ידי גילוי אור פנימיות תורתנו הקדושה.

“ראש השנה”

בכ"ט כסלו אותה שנה כתב הרבי שליט"א (אגרות-קודש) כרך יב ע' קעח):
תשואות-חן על כתבו אודות התועדות דיי"ט כסלו, החג אשר פדה בשלום נפשנו ואור וחיות נפשנו ניתן לנו. . . ובפרט שהתחילה ההתעוררות ביום ר"ה לחסידות ודרכי החסידות, וכבר ידוע הדיוק בלשון ראש השנה (ולא תחלת השנה), כי כמו שהראש כולל בתוכו חיות כל האברים וממנו החיות נמשך, על-דרך-זה הוא בהנוגע לראש השנה בכלל ולר"ה דחסידות ביחוד בנוגע לשאר ימות השנה.

יום מסוגל לנצחון

בג' כסלו תשי"ב כתב הרבי שליט"א (בהקדמה ליקונטרס י"ט כסלו; 'אגרות-קודש' כרך ה ע' מז-נ):
הנה בכל שנה ביום יט כסלו חוזר וניעור וניאור, הן למעלה והן למטה, נצחון דרך רבנו הזקן ושיטתו. ובה מבואר מה-שכתוב בכמה-מקומות אשר יום זה הוא ר"ה לחסידות ומסוגל להתחזק ולהתעודד בזה.

“והיא היא תורת

הבעש"ט ז"ל”

בשיחת י"ט כסלו תש"כ ביאר הרבי שליט"א (הביאור במלואו בלקוטי שיחותי כרך ד ע' 1252 ואילך):
...מחשבותיהם דיבורם ועשייתם של הצדיקים, מקיימי רצון הבורא בתמידות, הם בתכלית הזהירות והדיוק, על-פי-זה צריך ביאור כפל הלשון שכותב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע באגרתו הקדושה “והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל - שתי פעמים היא?

אמנם, כלל הוא בתורה: “שנה עליו הכתוב - לעכב”. וכלל זה הוא בהקדש דוקא. בחולין אין צריך להדגיש ב' פעמים ודי באמירה פעם אחת, ורק בהקדש הוצרך הכתוב לשנות ב' פעמים לעכב.

...כשאדם מקדיש איזה דבר, הוא מאחד ומחבר שני ענינים נפרדים והפכים: הומר הגשם ורוחניות, ורוחניות שעיך ענינה הבדלה והפרשה (שזהו פירוש המלה קדושה) וחיבורה עם הומר הגשם, הרי זה חיבור של ב' הפכים. אפשריות חיבור ואיחוד זה נתחדשה בשעת מתן-תורה.

...ובזה יובן גם כפל הלשון “והיא היא” שבאגה”ק הנ”ל: כי תורת הבעש"ט ותורת אדמו"ר הזקן - תורת החסידות הכללית ותורת חסידות חב”ד - ענינים תורת החולין לעשותם קדשים. עיקר ענינם לעשות מכל דבר וענין - קדושה. עניני הגוף לא פחות מאשר עניני הנפש. . . שלכן חל בזה הכלל שאם לעכב - צריך-להיות דוקא שנה עליו, ולכן אומר “והיא היא” שלעיקובא ובדוקא היא תורת הבעש"ט.

“שלימות הכוונה האמיתית

בבריאת האדם עלי ארץ

להמשיך גילוי אור פנימיות

תורתנו הקדושה”

במאמר ד"ה “זה היום תחלת מעשיך” תשד”מ - ביאר הרבי:

הכוונה בבריאת האדם - כללות הכוונה בבריאת האדם היא דאני נבראתי לשמש את קוני בקיום המצוות ועבודת התפלה ולימוד התורה שעל-ידי-זה עושים דירה לו יתברך בתחתונים.

עלי ארץ - למעלה מן הארץ, היינו שהאדם נמצא בעצם למעלה מן הארץ, ועבודתו בארץ כפשוטה (כפירוש הפשוט בעלי ארץ) הוא כדי למלאות שליחותו בארץ, במילוי הכוונה דלעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

הכוונה האמיתית בבריאת האדם עלי ארץ - שעל-ידי עבודתו הנ”ל יפעול לא רק ענין של דירה לו יתברך בתחתונים, אלא שמעלה את גופו ממעמדו ומצבו, מן החומריות אל הגשמיות, ומן הגשמיות אל הרוחניות, ועד שעושיין גופן טפל ונפשן עיקר, שהגוף בטל אל הנשמה בתכלית.

אבל תכלית שלימות הכוונה האמיתית בבריאת האדם עלי ארץ, הוא שעל-ידי עבודת הנשמה בגוף תתעלה גם הנשמה עצמה, היינו שהעליה הנפעלת בה על-ידי ירידתה למטה היא למעלה יותר מן המקום שממנה ירדה.

“שיאיר בפנימיות הנשמה”

כותב הרבי הרש”ב נ”ע: “ממעמקים קראתיך הוי' להמשיך בחי עומק ופנימיות תורת הוי' ומצות הוי' מבחי פנימיות ועצמיות אוא”ס ב”ה שיאיר בפנימיות נפשינו...”.

שואל הרבי שליט”א (בשיחת י”ט כסלו תשכ”א): מהי ההדגשה על פנימיות הנשמה? ומבאר: כיון דענין החסידות הוא שיהיה “כולנו כאחד” בפועל, לא רק בנוגע למעשה אלא גם בנוגע לחיבור ומחשבה, לכן אין זה מספיק להביט על הנשמה עצמה כי אם צריכה להיות השפעה על פנימיות הנשמה.

“שתגרש מאתנו כל מדה

רעה ומגונה”

ההדגשה בענין זה, ממשיך הרבי שליט”א ומבאר (בשיחה הנ”ל), שלא די שנמצאים במצב של “מעמקים”, אלא צריך להמשיך ולהוריד את ההשפעה ולתקן כל מידה רעה ומגונה.

“כל מציאותינו, העצם

והתפשטות”

באגרת נר ה' דחנוכה תשכ”ג כתב הרבי שליט”א לרי שניאור זלמן שז”ר (אגרות-קודש) כרך כב ע' שעה-ו):

...קבלתי מכתבו מערב יום הבהיר י”ט כסלו, ראש השנה לתורת החסידות ודרכי החסידות,

שעל פי כ”ק מו”ח אדמו”ר, ובלשון אביו כ”ק אדמו”ר, ענינו להמשיך פנימיות התורה והמצות ופנימיות ועצמות א”ס ב”ה שיאיר בפנימיות הנפש, עד שכל מציאותנו יהי אליו ית' לבד. עכ”ל. ולהעיר, אשר כל היודע מהלך הנפש של אדמו”ר (מוהרש”ב) נייע הרי כל כולו הי שקוע בפנימיות ועצמות, ואף על פי כן בהזכירו פנימיות הנפש מיד מוסיף ביאור “עד שכל מציאותנו כו”, היינו העצם וההתפשטות כו”, שהגוף בערך הנשמה הוא על דרך התפשטות ועצם.